

Stefan Sokołowski

PROGRAMOWANIE OBIEKTOWE II

wykład 7

Inst. Informatyki Stosowanej, ANS
Elbląg, 2024/2025

Wykład 7, str. 1

Wyjątki

Przerwanie normalnego wykonania programu:

```
throw ...;
```

Najczęściej reakcja na błąd (i to jest **nieciekawe**).

„Rzucanie” wyjątków:

```
throw new Exception();
```

Własne klasy wyjątków:

```
class WlasnyWyjatek extends Exception {  
    public WlasnyWyjatek(...) {...}  
}
```

```
throw new WlasnyWyjatek(...);
```

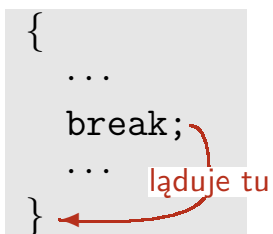
parametr
wyjątku

konstrukcja
obiektu

Wyjątki

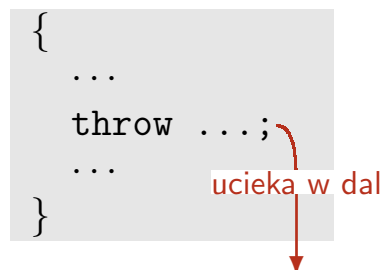
Trochę jak break ...

```
{
  ...
  break;
  ...
}
```


wyprowadza z pętli lub switch-a

```
{
  ...
  throw ...;
  ...
}
```

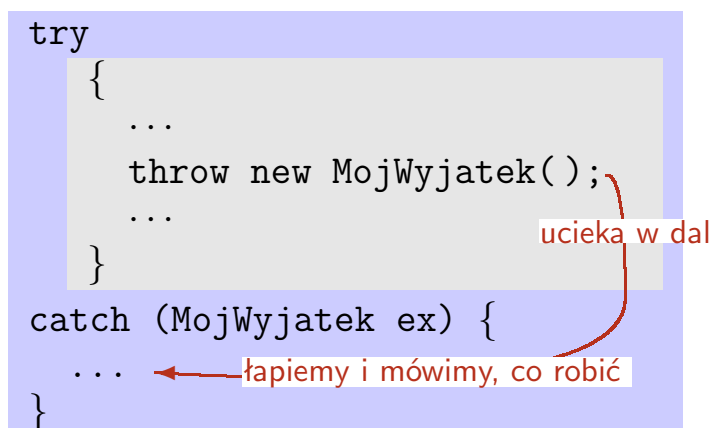

wyprowadza z dowolnej komendy
(i daje się przechwycić)

Wyjątki

Przechwytywanie wyjątków:

```
try
{
  ...
  throw new MojWyjatek();
  ...
}
catch (MojWyjatek ex) {
  ...
}
```


Gdzie stosuje się break-i?

Zadanie:

Mamy przeczytać ciąg liczb i wydrukować ich iloczyn.

Ale przecież po przeczytaniu zera, nie warto czytać dalej!

```

. . . . .
int ile = czyt.nextInt(); ← ile będzie liczb
double ilocz=1.0;
for (int i=0; i<ile; i++) {
    double x = czyt.nextDouble();
    ilocz *= x;
    if (x == 0.0) break;
}
System.out.println("iloczyn == " + ilocz);

```

To samo wyjątkowo...

Zadanie:

Mamy przeczytać ciąg liczb i wydrukować ich iloczyn.

Ale przecież po przeczytaniu zera, nie warto czytać dalej!

```

class Zero extends Exception {} ← własna klasa wyjątków
. . . . .
int ile = czyt.nextInt(); ← ile będzie liczb
double ilocz=1.0;
try { for (int i=0; i<ile; i++) {
    double x = czyt.nextDouble();
    ilocz *= x;
    if (x == 0.0) throw new Zero();
}
} catch (Zero ex) {}
System.out.println("iloczyn == " + ilocz);

```

Wyjście z pętli zagnieżdżonej

prosta komenda
break

skomplikowana komenda

```
class Nazwa extends Exception {}
...
try
...
throw new Nazwa()
...
catch (Nazwa ex) {}
```

parametry?

ciało?

ciało?

???

Na co tyle komplikacji?

Wyjście z pętli zagnieżdżonej

Na razie break jest prostszy od wyjątku. Ale:

Zadanie:

Mamy sprawdzić, czy 2-wymiarowa tablica liczb spełnia warunki:

- (1) w każdym wierszu jest przynajmniej jedno zero;
- (2) w żadnym wierszu liczba ujemna nie może wystąpić przed tym zerem.

Jeśli w wierszu znajdziemy zero, to **nie trzeba tego wiersza dalej przeglądać** — przejść do następnego.

Jeśli natrafimy na liczbę ujemną, to **nie trzeba już niczego przeglądać** — warunek (2) niespełniony.

Jeśli dojdziemy do końca wiersza, to **nie trzeba już niczego przeglądać** — warunek (1) niespełniony.

Wyjście z pętli zagnieżdżonej

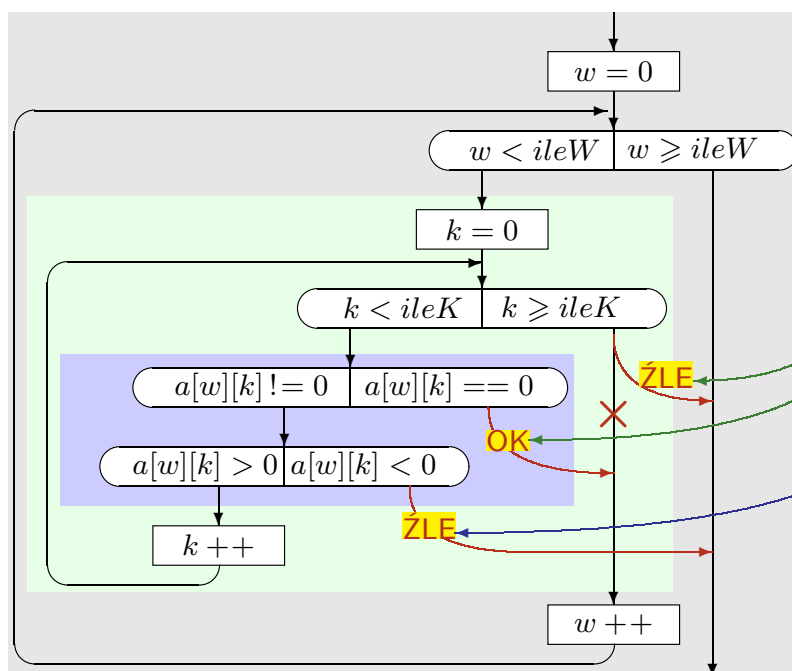
Zadanie:

Mamy sprawdzić, czy 2-wymiarowa tablica liczb spełnia warunki:

- (1) w każdym wierszu jest przynajmniej jedno zero;
- (2) w żadnym wierszu liczba ujemna nie może wystąpić przed tym zerem.

- pętla **po wierszach** i wewnątrz pętla **po kolumnach**
- po napotkaniu zera opuścić **wewnętrzną pętlę** i przejść do następnego wiersza
- po napotkaniu ujemnej opuścić **zewnętrzną pętlę** i zasygnalizować błąd
- po dojściu do końca wiersza opuścić **zewnętrzną pętlę** i zasygnalizować błąd

Wyjście z pętli zagnieżdżonej

to da się zrobić
breakiem

tego nie da się zrobić
breakiem

Ale i w tym, co da
się zrobić breakiem,
trzeba jeszcze po
wyjściu jakoś
zadecydować, czy
OK, czy ZŁE —

zmienne logiczne?

Pola do wypełniania w wyjątkach

iis.ans-elblag.pl/~stefan/Dydaktyka/ProgObiIII/Prog07/P0_Zera/W1.java

```
catch (BezZera ex) {
    System.out.println("\n WIERSZ BEZ ZER\n");
    System.exit(0);
}
```

— przy przechwytywaniu wyjątku można określić reakcję na ten wyjątek.

Wykonanie komendy `throw ...` powoduje wyjście ze wszystkich bloków, przy których nie ma odpowiedniego `catch ...`.

Jeśli nie trafi się odpowiedni `catch ...`, to program kończy działanie z sygnałem błędu wykonania.

Jeśli znajdzie się odpowiedni `catch ...`, to wykonuje się wskazana przy nim komenda, a potem komendy po tym `catch-u`.

Pola do wypełniania w wyjątkach

iis.ans-elblag.pl/~stefan/Dydaktyka/ProgObiIII/Prog07/P0_Zera/W2.java

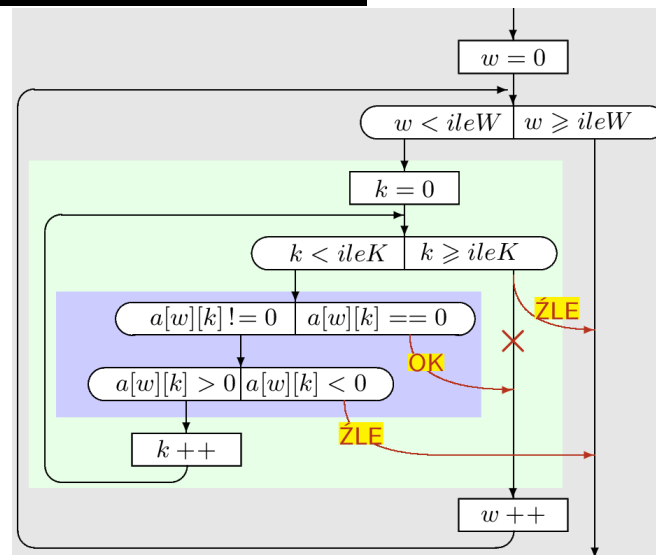
```
class BezZera extends Exception {
    public int w;
    public BezZera(int w) { this.w=w; }
}
. . . . .
. . . throw new BezZera(w);
. . . . .
catch (BezZera ex) {
    System.out.println(
        "\n WIERSZ BEZ ZER: tab["+ex.w+"]\n"
    );
    System.exit(0);
}
```

powstaje obiekt
klasy BezZera

callback wywoływany na tym obiekcie
po „rzuceniu” wyjątku

W ten sposób można przenieść informacje z wnętrza bloku do miejsca przechwycenia wyjątku.

Modularyzacja z wyjątkami

Skomplikowane schematy są trudne do analizy. Napisane wg nich programy są słabo czytelne. To zwiększa niebezpieczeństwo błędów.

Jak podzielić program z wyjątkami na względnie niezależne **niewielkie** kawałki, poprawnie współpracujące?

Modularyzacja z wyjątkami

Osobna metoda obsługująca pojedynczy wiersz:

```

public static void analizaWiersza(double[][] tab, int w)
    throws Ujemna, BezZera {
    try {
        for (int k=0; k<tab[w].length; k++) {
            if (tab[w][k] < 0) throw new Ujemna(w,k);
            if (tab[w][k] == 0) throw new Zero();
        }
        throw new BezZera(w);
    }
    catch (Zero ex) {}
}
  
```

Kto przechwyci wyjątki generowane przez tą metodę?

Jeśli nikt, to trzeba ostrzec program, w którym metoda będzie wywoływana.

Modularyzacja z wyjątkami

Użycie tej metody w programie głównym:

```
try {
    for (int w=0; w<ileW; w++) analizaWiersza(tab, w);
}
catch (Ujemna ex) {
    System.out.println("\n UJEMNA ...");
    System.exit(0);
}
catch (BezZera ex) {
    System.out.println("\n WIERSZ BEZ ZER: ...");
    System.exit(0);
}
System.out.println("\n OK\n");
```

metoda
rzucająca
wyjątki

iis.ans-elblag.pl/~stefan/Dydaktyka/ProgObiII/Prog07/P0_Zera/W3.java

Klasy wyjątków — tych od błędów i innych

Wyjątki **checked** wymagają

- albo przechwycenia `catch (...) { ... }`
- albo deklaracji `throws ...`.

W braku jednego i drugiego program nie zostanie skompilowany — błąd:

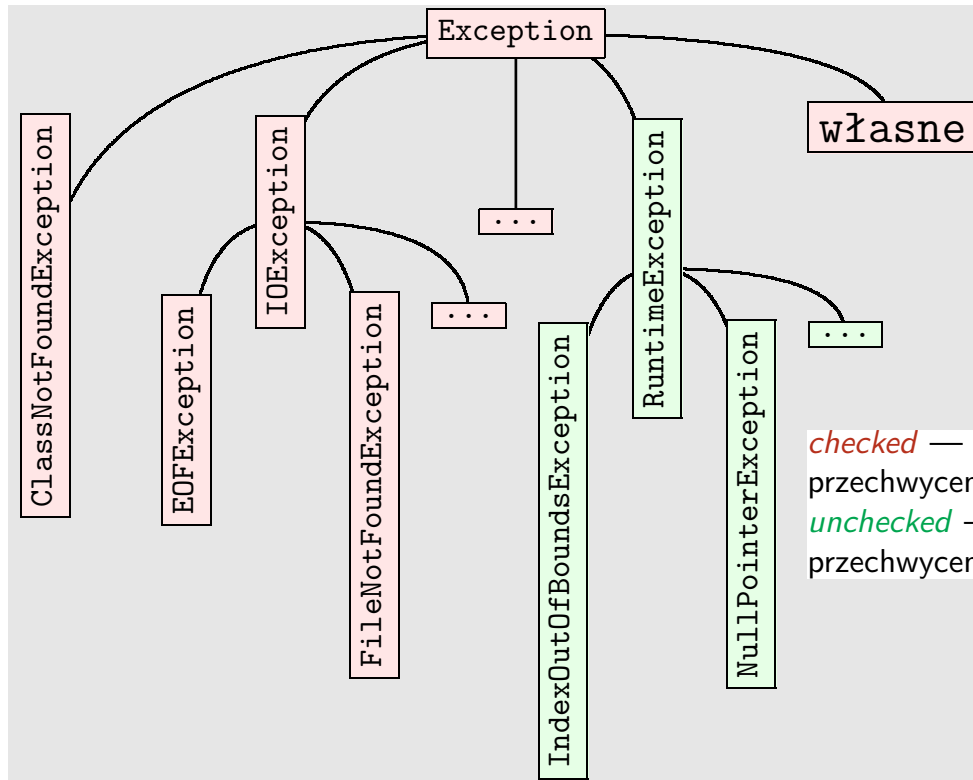
```
unreported exception ...;
must be caught or declared to be thrown
```

Wyjątki **unchecked** nie wymagają

- ani przechwycenia `catch (...) { ... }`
- ani deklaracji `throws ...`.

ale obie te rzeczy **można** wpisać. W braku jednego i drugiego program zostanie skompilowany, a tylko w przypadku zajścia sytuacji wyjątkowej jego wykonywanie zostanie przerwane.

Klasy wyjątków — tych od błędów i innych

Wyjątki

Używać czy nie używać i jak używać wyjątków?
 (dobre rady dziadka)


```
if (0<=ind && ind<ls.size())
    ls.remove(ind);
```

czy

```
try { ls.remove(ind); }
catch (IndexOutOfBoundsException ex) {}
```

wielokrotnie
szybsze

NIE UŻYWAĆ

Wyjątki

Używać czy nie używać i jak używać wyjątków?
(dobre rady dziadka)


```
for (i=0; i<100; i++) {  
    try { komenda A } catch(WyjątekA ex) {...stop...}  
    try { komenda B } catch(WyjątekB ex) {...stop...}  
}
```

czy

```
try { for (i=0; i<100; i++) {  
        komenda A; komenda B;  
    }  
}  
catch(WyjątekA ex) {...stop...}  
catch(WyjątekB ex) {...stop...}
```

prostsze
lepiej oddziela normalne
od wyjątkowego

UŻYWAĆ DRUGIEGO